

BASEL II DÜZENLEMESİ VE TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Mutlu CERİT* & Baki YILMAZ**

ÖZET

Basel Komitesi uluslararası finans piyasaları için yayınladığı Basel II düzenlemesini 2001 yılında yayınlayıp, tanıttı. Gelen yorum ve görüşlerden sonra en son hali 2004 yılında yayımlandı. Özellikle gelişmekte olan ülkeleri ve bankaları etkileyeceği düşünülen Basel II düzenlemesinin ülkemize de etkileri bir hayli olacaktır. Özellikle uluslararası tahvil ihaleleriyle borçlanan Hazineimize etkisi çok tartışılmaktadır. Çalışmamızda, Basel Komitesi ve düzenlemeleri tanıtılarak, Basel II düzenlemesinin ülkemize etkileri açıklanmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

Basel Committee published and introduced Basel II Accord for international finance market, on 2001. After comments and critics the framework had been finalised on 2004. Basel II ,which is estimated that it will affect emerging markets and its' banks, will importantly affect Turkish economy. Especially it will affect our Treasury whom borrow from international markets. In our paper, Basel Committee and its accords were introduced and the effects of Basel II Acoord were clarified.

* Hazine Kontrolörleri Kurulu, Stj. Hazine Kontrolörü.

** Arş.Gör., Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.

1.GİRİŞ

Uluslararası sermaye hareketlerinin kontrolü sanayi devriminden sonra oluşan globalleşme sürecinden beri dünya finans piyasalarında en çok tartışılan konulardan birisi olmuştur. Ekonomi ve para hareketleri küreselleştikçe, dünyanın herhangi bir yerinde oluşabilecek bir kırılganlık veya kriz tüm dünyayı olumsuz etkileyebilmektedir. Bu etkiyi minimuma indirebilmek ve kontrol edebilmek için uluslararası bağımsız bir kurulun varlığı şart hale gelmiştir. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için 1930 yılında Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements-BIS) adında üyelerini dünyanın çeşitli ülkelerinin Merkez Bankası başkanlarının oluşturduğu uluslararası bir kurum kurulmuştur. BIS, herhangi bir ülkedeki krizin global krizlere dönüşmemesi için, bankaların risklere karşı önlem olarak özellikle sermaye yeterliliğine önem veren ve buna ilişkin yöntemler geliştiren uluslararası bir kurumdur. BIS'in merkezi İsviçre'nin Basel şehrinde olup, birisi Hong Kong'ta diğeri de Meksika'da olmak üzere iki tane de temsilciliği vardır. BIS'te çeşitli konularda komiteler kurulmuştur. Bunlar; Global Finans Sistemi Komitesi, Ödemeler Sistemi Komitesi, Piyasalar Komitesi ve Basel Bankacılık Denetimi Komitesidir. Bu komitelerin yanında BIS'te Finansal İstikrar Forumu, Uluslararası Mevduat Sigortacıları Birliği ve Uluslararası Sigorta Denetimleri Birliği gibi bir çok uluslararası bağımsız örgütlerin sekreteryası bulunmaktadır.

Basel II ile getirilen düzenlemelerin üç temel amacı vardır (Yılmaz ve Küçükçolak, 2006: 219):

1. Bankaların maruz kaldığı riskleri daha iyi ölçerek bunları asgari sermaye miktarı ile ilişkilendirmek,
2. Ulusal ve uluslararası denetim uygulamalarını finansal sistemde güçlendirmek,
3. Uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile uyumlu olarak finansal tablolar aracılığıyla piyasa disiplini sağlamak.

Bu çalışmanın konusunu yukarda bahsettiğimiz komitelerin en önemlilerinden olan Basel Bankacılık Denetimi Komitesi'nin yayınladığı ve uluslararası kabul gören Basel-II kriterleri oluşturmaktadır.

2. Basel Komitesi

1974 yılı sonunda 10 ülkenin Merkez Bankası başkanları tarafından kurulan Basel Komitesi yılda dört kere toplanmaktadır. Komitenin üyelerini Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri temsilcileri oluşturmaktadır. Ülkeler Merkez Bankası Başkanları

ve denetim ve gözetim otoriteleri tarafından temsil edilmektedir. Komite- nin Őu andaki başkanlığını İspanya Merkez Bankası Başkanı Jaime Caruana yapmaktadır. Komite altı temel konuda alt-komite oluŐturmuŐtur. Bunlar; UzlaŐma Uygulama Grubu, Sermaye Görev Gücü, Muhasebe Görev Gücü, Temel İlke İritbat Grubu, Sınırlar Arası Bankacılık Grubu, Araştırma Görev Gücü (<http://www.bis.org/bcbs/history.htm>).

2.1. Basel-I

Basel Komitesinin amacı uluslararası çapta ülkelerin denetim ko- nularında riski azaltıcı iŐbirliđi amaçlı forum oluşturmak ve finansal piya- sada denetimin kalitesini arttırmaktır. Basel Komitesinin  nemi 1988 yı- lında Basel Sermaye Yeterlilik Uzlaşısı'nı (Basel-I) düzenleyip yayınladı- tan sonra dünya çapında artmıŐtır. Basel Komitesi, Basel-I ile bankaların krizlere ve finansal kırılganlığa karşı dayanıklılığını arttırmak üzere ve finansal istikrarı sağlamak amacıyla uymaları gereken temel kriterleri belirlemiŐtir. Basel-I uluslararası piyasalarda oluşabilecek krizlere ve teh- ditlere önlem alabilmek için bankaların aktiflerinin risklerinin sınıflandırmak ve bu risklere karŐılık gelen minimum sermaye yeterliliğini belirle- mek için yöntemler geliŐtirmiŐ ve önermiŐtir. Basel-I'e göre Banka Ser- maye Katsayısı en az % 8 olmalıdır.

$$\text{Banka Sermaye Katsayısı} = \frac{\text{Toplam Sermaye}}{\text{Kredi Riski} + \text{Piyasa Riski}}$$

Basel-I 1988 yılında ortaya konmasına rağmen ancak 1993 yılın- da uygulamaya girebilmiŐtir. Buna göre bankalar kredi risklerine göre sermaye bulundurmaları gerekmektedir. Basel-I risk ağırlılığını belirleme- de OECD ülkelerine 0 risk ağırlılığı tanıyarak bu ülkelere ayrıcalık tanıyord- du.

Sadece kredi risklerini dikkate alan Basel-I'in yayımlanmasının ar- dından, bankaların finansal yapılarında piyasa risklerinin de oldukça önemli bir rol üstlendiği hususunun daha iyi anlaŐılması ve sektörde or- taya çıkan geliŐmeler paralelinde, Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından piyasa risklerinin sermaye yeterliliğine dahil edilmesini içeren bir doküman üç yıllık bir çalıŐma neticesinde son hali verilerek 1996 yı- lında yayımlanmıştır (BDDK, 2005:1).

Uluslararası alanda faaliyet gösteren bankalar için uygun serma- yenin belirlenmesine yönelik tek bir yöntem göstermekte olan 1988 d -

zenlemesinde, 1996 yılında yapılan bir değişiklikle, bankalara piyasa risklerini kendi yöntemleri ile ölçebilmeleri için kendi sistemlerini kullanabilmeleri olanağı getirilmiştir. Basel-I, kredi ve piyasa risklerinin hesaplanması için aşağıdaki seçenekleri sunmuştur.

Tablo 1:BASEL-I Risk Hesaplama Seçenekleri

RİSK	HESAPLAMA METODU
Kredi	Standart Metod
Piyasa	Standart Metod
Piyasa	İçsel Model

Kaynak: Beşinci, Murat, Basel Kriterleri, Basel II'nin Finans ve Bankacılık Sektörüne Etkileri ve Türk Bankacılık Sektörünün Basel II'ye Uyum Süreci, **Active Dergisi**, s:2, Kasım-Aralık, 2005.

2.2. Basel-II

Basel-I, bankaların sermaye standartlarını uluslararası bazda birbirine yaklaştırmıştır. Ancak, kredi risk hesaplaması konusundaki bir takım eksiklikleri, finansal piyasalardaki gelişmelerle birleşince, problemler çıkarmaya başlamıştır ve zaman içinde halen yürürlükteki Basel-I'in etkinliğini azaltmıştır (Beşinci, 2005:2). Bunun üzerine Basel Komitesi, piyasalarda meydana gelen gelişmeleri göz önüne alarak, kredi ve piyasa riski konusundaki ve sermaye yeterliliğindeki eksiklikleri giderecek yeni bir düzenleme için çalışmalara başlamıştır. Bu çalışmaların sonucunda, Basel komitesi Haziran 1999'da Yeni Basel-II Uzlaşısına ilişkin ilk taslağını yayınlamıştır. Hemen ardından 2001 başlarında ikinci taslak ve 2003 yılında ise üçüncü taslak metin yayımlanmıştır. Taslaklar, Merkez Bankalarından, bankacılık denetim birimlerinden ve akademisyenlerden alınan yorum, eleştiri ve önerileri de dikkate alarak revize edilerek yenilenmiş ve Basel-II Uzlaşısına ait nihai metin Haziran 2004'te yayımlanmıştır. Yayımlanan bu doküman, bankalara ve bankacılık sektörüne dünya ölçeğinde çeşitli seçenekler sunmak amacıyla tasarlanmış olmakla birlikte, Basel Komitesi, G-10 ülkeleri dışında ülkeler için Basel-II'nin uygulanmasının bankaların denetiminin güçlendirilmesi açısından önceliğe sahip olmayabileceğini de kabul etmektedir. Ayrıca, IMF ve Dünya Bankası da gelecekte yapılacak finansal sektör değerlendirmelerinin ülkelerin Basel-II'yi kabul etme ya da Basel-II'ye uygunluk temelinde yapılmayacağı görüşündedir. Değerlendirmeler, daha çok her bir ülkenin göstermiş olduğu performans ile Basel komitesi tarafından yayımlanan "Bankaların

Etkin Gözetimine İlişkin Temel ilkeler" (BCP, Eylül 1997) gereklerine sağlanan uyum temelinde yapılacağı belirtilmektedir (BBDK, 2004:1).

2.3. Basel-I'nin Amaçları Ve Hedefleri

Yeni düzenlemenin amacı, sermaye yeterliliğini ölçerken, rakamsal oranı değiştirmemekle beraber (% 8 olarak kalmıştır) Basel-I'e göre daha kapsamlı ve mevcut duruma daha duyarlı bir risk düzeyi ölçmektir. Taşınan risklere uygun bir sermaye düzeyi bulundurma zorunluluğu, bankaları daha verimli bir yönetime zorlayacaktır. BIS, sermayenin gerçek gizlilik yapısıyla uyumlu hale getirilmesinin yararlarının, harcanan emek ve maliyetten fazla olacağına ve bankacılık sisteminin daha güvenilir, daha sağlam ve daha verimli olacağına inanmaktadır. Yeni düzenlemenin hedefleri şunlardır (Beşinci, 2005:3):

- Finansal sistemin güvenilirliğini ve sağlamliğını daha da arttırmak ve bunu sağlarken de mevcut sermaye düzeyinin korunmasını sağlayarak, rekabetçi ortamı geliştirmek;
- Yeni yapıyı, operasyonel risk ve bankacılık portföyünün faiz riski gibi diğer riskleri de tam olarak kapsayacak ve Basel-I yönetmeliğine getirilen eleştirileri yok edecek şekilde oluşturmak;
- Özellikle uluslararası piyasalarda aktif olan bankalara, bu yapıyı, iştirakleriyle birlikte ve de ana şirketi bazında konsolide bir şekilde uygulamaktır.

2.4. Basel-I'nin Temel Uygulama Unsurları

Yeni uzlaş temel olarak sermaye yeterliliği hesaplamasında riske duyarlılığı daha da arttırmıştır, denetime olan önemi belirtmişt ve piyasa disiplininin ödün vermemeyi hedef almıştır. Basel-II üç temel blok üzerine kurulmuştur (Aras, 2005:8). Bunlar:

1. Minimum sermaye yeterliliği
2. Denetim otoritesinin incelemesi
3. Piyasa disiplini

Bu üç bloğa bakıldığında, birinci blok Basel-I ile aynı olmakla beraber temelde bir farklılık içermektedir. Basel-I kredi ve piyasa riskini dikkate alırken Basel-II' de bu iki riske operasyonel risk de eklenmiştir.

2.4.1. Minimum Sermaye Yeterliliği

Bu blokta sermaye yeterliliği oranı belirtilmiştir. Bu oran Basel-I ile aynı kalmıştır (% 8). Basel-II'ye göre bankalar, maruz kalmış oldukları tüm önemli riskleri sistematik ve objektif bir biçimde tanımlamaya, ölçmeye, raporlamaya ve bu riskler karşılığında sermaye bulundurmaya imkan verecek ayrıntılı bir sisteme sahip olmalıdır (Aras, 2005:7). Yeni uygulamada sermaye yeterliliği oranı hesaplamasındaki payda kısmı değişmiş, kredi riski ve piyasa riskine operasyonel risk de eklenmiştir. Risk hesaplamaları da kısmen değişmiştir. Buna göre kredi riski hesaplaması daha detaylandırılmış, piyasa riski hesaplaması (standart metot ve içsel metot) aynen kalmıştır. Kredi riski hesaplamasında standart metot, temel içsel derecelendirme metodu ve gelişmiş içsel derecelendirme metodu olmak üzere üç farklı yöntem önerilmektedir (Tuncer, 2005:5).

Fakat Komite'nin kredi riski hesaplamasında vade yapısını göz önüne almaması eleştirileri çeken en önemli noktalardan biridir. Diğer her şey sabitken kısa vadeli bir kredi uzun vadeli krediye göre daha az risklidir ve kısa vadeli kredi uzun vadeli krediden daha düşük sermaye yükümlülüğü gerektirmelidir (Aksel, 2001:4).

Basel-II ile piyasa riskinin hesaplanmasında Basel-II'den önce olduğu gibi Standart yaklaşım ve riske maruz değer yaklaşımı kullanılacaktır. Öte yandan, Basel-I'den farklı olarak, Basel-II'de operasyonel risk ayrı bir disiplin olarak ele alınmıştır. Burada amaçlanan, kişilerden kaynaklanan ya da sistem hataları gibi operasyonel riskleri de içine alan daha hassas bir risk ölçümü yapılabilmesi için risk profilinin daha iyi belirlenmesidir (Aras, 2005:10).

Tablo 2: BASEL-II'ye göre risk hesaplama yöntemleri

Kredi Riski	Standart metot	Temel içsel derecelendirme metodu	Gelişmiş içsel derecelendirme metodu
Piyasa Riski	Standart metot	İçsel model	
Operasyonel Risk	Temel gösterge metodu	Standart metot	İçsel Ölçüm Yöntemi

Kaynak: Aras, Güler, "Basel II Uygulamasının KOBİ'lere Etkileri ve Geçiş Süreci, <http://www.sbe.yildiz.edu.tr/BASEL%20II.pdf>, s:8.(30.11.2006)

Sermaye yeterliliği konusunda Basel-II ile Basel-I arasındaki temel fark, kredi riski açısından OECD  lkesi olup olmama kriterinin artık olmamasıdır. Kredi riskini hesaplama yöntemlerinden içsel yöntemde (temel veya gelişmiş) ise bankalar ülkelere, bankalara, şirketlere veya bireylere verecekleri bütün kredilerde bu riski kendileri belirleyeceklerdir. Fakat bu belirlemeleri mutlaka denetim otoritesine onaylatmak zorundadırlar.

2.4.2. Denetim Otoritesinin İncelemesi:

Bu blok denetim otoritesinin bankaların risklere karşı olan faaliyetlerini inceleme sürecini ağıklamaktadır. Denetim otoritesi bankaların öncelikle sermaye yeterliliğine bakması gerektiğini, daha sonra risk durumuna göre sermayenin arttırılması veya daha ağır önlemler alınmasını sağlaması gerektiğini ağıklamaktadır.

Basel Komitesi İkinci bloğa ilişkin dört prensip belirlemiştir. Bunlar (BDDK, 2004:2):

1. Bankaların risk profilleri ile ilişkili bütünleşik bir sermaye yeterliliği değerlendirme süreci ile sermaye seviyelerinin korunmasına yönelik stratejileri bulunmalıdır. Bankalar belirlenen içsel sermaye hedeflerinin sağlama temellere ve gerekçelere dayandığı ve bu hedeflerin kapsamlı risk profilleri ve mevcut faaliyet çevreleri ile tutarlı olduğunu kanıtlamalıdır. Bankaların içsel sermaye değerlendirme sürecinin temel özellikler şunlardan oluşmaktadır:
 - Yönetim Kurulunun ve üst düzey yönetimin gözetimi ve denetimi
 - Sağlam ve güvenilir sermaye değerlendirmesi
 - Risklerin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi
 - İzleme ve raporlama
 - İç kontrol sistemi tarafından kontrolden geçirilmesi.
2. Denetim otoriteleri bankaların kendi içsel sermaye yeterliliği değerlendirmeleri ve stratejileri ile birlikte yasal sermaye yeterliliğini izleme ve sağlama kabiliyetlerini de incelemeli ve değerlendirmelidir. Denetim otoritesi bu süreçten tatmin edici sonuç elde edemediğinde gerekli tedbirleri almalıdır.
3. Denetim otoriteleri bankaların asgari yasal sermaye yükümlülüğünün üzerinde sermaye ile faaliyette bulunmalarını istemeli

ve asgari yükümlülüğün üzerinde sermaye bulundurmalarını sağlayacak güce sahip olmalıdır.

4. Denetim otoriteleri bankaların risk profiline göre belirlenen sermayelerinin asgari sermayenin altına düşmesini engellemek için erken müdahalede bulunabilmelidir. Sermayenin korunamadığında veya tekrar yerine konulamadığında bankadan hızlı düzeltici tedbirlerin alınmasını istemelidir.

2.4.3. Piyasa Disiplini

Üçüncü blok olan piyasa disiplininin asıl amacı diğer iki bloğu tamamlamaktır. Bankalara kamuya bilgilendirme yükümlülüğü verilerek piyasa verilerinin daha şeffaf bir yapıya kavuşmaları sağlanacak, böylece de piyasa disiplini sağlanabilecektir (Jones-Sprat, 2002:11). Böylece piyasadaki oyuncular ve yatırımcılar şeffaf olan bilgileri kullanarak risklere göre kara verebilecekleridir. Bu sayede finans piyasasındaki dalgalanmaların da önüne geçilmeye çalışılacaktır.

Üçüncü blokta ayrıca bankaların kamuya mali bilgilerini hangi seviyede ve ne şekilde bildireceği de düzenlenmiştir. Komite bu blok ile bankalardan sermaye yeterliliği, kredi riski, yapılan yatırımların riski, piyasa riski, faiz riski ve operasyonel riski gibi bilgilerini açıklamalarını istemektedir (Aras, 2005:13).

3. Basel-I'nin Türkiye'ye Etkileri

Basel II'nin yürürlüğe girmesi ile Türkiye OECD üyeliğinin avantajını kaybedecektir. Yani, Basel-I düzenlemesinde OECD üyesi ülkelerin kredi riski 0 iken; Basel-II ile kredi riski, standart metotta bağımsız derecelendirme şirketlerinin krediyi alan tarafa verdiği derecelendirme notuna göre olacaktır. Dolayısıyla bazı ülkelere ve ülkelerdeki bankalara verilecek kredilerin risk ağırlıklarında önemli değişiklikler olacaktır. Bu durum da bu ülkelere kredi verecek veya yatırım yapacak kurumların ayırması gereken sermayelerinde değişiklikler olmasını gerektirecektir. Bazı ülkeler bu uygulamadan faydalı çıkacakken, Türkiye'nin de içinde bulunduğu birkaç ülke için olumsuz sonuçlar doğurabilecektir. Basel II ile artık Türk bankalarının kredi riski ağırlığı da % 20'den % 100'e çıkacaktır (Beşinci, 2005: 5). Bu da Türk bankalarının yurtdışından alacağı kredi faizlerini artması sonucunu getirecektir. Bunların yanında bankalarımız da artık

kredi verirken firmaların bağımsız derecelendirme kuruluşlarının notlarına göre kredi verecektir.

Tablo :3  lke Bazında BASEL II'ye Göre Risk Ağırlıkları

�lke	Mevcut Sınıflandırma	Mevcut Risk Ağırlığı	Yeni Sınıflandırma (S&P)	Yeni Risk Ağırlığı (%)
Türkiye	OECD	0	B +	100
Polonya	OECD	0	BBB +	50
Yunanistan	OECD	0	A -	20
Macaristan	OCED	0	A -	20
Őili		100	A -	20
Kuveyt		100	A	20
Singapur		100	AAA	0
Tayvan		100	AA +	0

Kaynak: Aksel, Kaan, The New Basel Consultation Document:Framework Of The New Accord, 2002, s.13.

Basel II Hazine'nin borçlanma politikasını da önemli  l de etkileyecektir. Özellikle yabancı para cinsinden borçlanmalarda ülke riskimiz % 100' yükseldiği için Türk tahvillerine yatırım yapacak olan yatırımcılar, bankalar veya aracı kurumlar yeni durum ile % 8 daha fazla sermaye (payda %100 artacağı ve de minimum sermaye yeterliliği % 8 olduğu için) bulundurmamak durumunda kalacaklar. Bunun yanında Komite ülkelere kendi para cinslerinden yurt içi borçlanmalarda risk ağırlığını ülkelerin denetim otoritesine bırakmıştır. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu da bu oranı % 0 olarak belirlemiŐtir. BDDK ayrıca yurtdiŐi borçlanmalarda daha önceki uygulamada her ne kadar Türkiye'nin risk ağırlığı 0 olsa da yabancı bankaların ve yatırımcıların bu risk ağırlığını dikkate almadığını daha ziyade bağımsız derecelendirme kuruluşlarının verdiği ratinge bakarak yatırım yaptıklarını ifade etmektedir (BDDK, 2005:6). Dolayısıyla Hazine Müsteşarlığı'nın borçlanma miktarı veya maliyetinde Basel-II'den kaynaklanabilecek çok da önemli bir değişiklik beklememek gerekmektedir.

4. SONUÇ

Basel Bankacılık Komitesi finans piyasalarında oluşacak risklerin global çapta etkisini olacağını düşündüğü için bu risklere karşı 1988 yılında Basel I uzlaşısını düzenledi. Basel I'in risklere ve dalgalanmalara karşı çözüm olamayacağını gördüğü için daha sıkı ve daha şeffaf olan Basel II'yi düzenledi. Basel II tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de etkileyecektir. Basel II ile Türk bankacılık sistemi ve Türk finans piyasası ki buna Hazine Müsteşarlığı da dahildir, çok yeni bir döneme girmektedir. Bu yeni dönem 2008 yılından itibaren başlayacaktır. Halihazırda bir çok banka bu düzenlemeye uygulamak için çalışmalara başlamıştır.

Ekonomi yönteminin (Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu) de bu yeni duruma yönelik olarak alternatif stratejiler oluşturması gerekmektedir. Basel II ile borçlanma faiz oranlarında çok önemli bir değişiklik beklenmese de en kötü duruma uygun alternatif çözüm yolları aranmalıdır.

Basel-II düzenlemelerinin, dünyada ve ülkemizde bankacılık ve kredi verme tekniklerinde köklü bir değişime neden olmasının bir sonucu olarak; kurallara uyum sağlamayan bankaların kredi verme, çok sayıda kredi kullanan kuruluşun da kredi kullanma olanaklarının daralmasına yol açabilecektir.

KAYNAKÇA

Aksel, Kaan; "Basel Komitesi Tarafından Yayınlanan Yeni Sermaye Yeterliliği Çerçevesi İstişare Raporu Üzerine Gözlemler", **Active Dergisi**, Eylül-Ekim, 2001.

Aksel, Kaan; "The New Basel Consultation Document":**Framework Of The New Accord**, 2002.

Aras, Güler ; "Basel II Uygulamasının KOBİ'lere Etkileri ve Geçiş Süreci", <http://www.sbe.yildiz.edu.tr/BASEL%20II.pdf>, (30.11.2006).

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu "10 Soruda Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı (Basel-II)", **BDDK Araştırma Dairesi**, Ocak 2005.

- Basel Bankacılık Denetim Komitesi; "Basel-II'nin Uygulanmasına İlişin G z  n nde Tutulması Gereken Hususlar", **BIS**, Temmuz, 2004.
- Beşinci, Murat; "Basel Kriterleri, Basel II'nin Finans ve Bankacılık Sektörüne Etkileri ve Türk Bankacılık Sektörünün Basel II'ye Uyum Süreci", **Active Dergisi**, Kasım-Aralık, 2005.
- Decamps, J.P., Rochet, J.C., Roger, B; "The Three Pillars of Basel II:Optimizing the Mix", April, 2003.
- Erol, Süleyman; "Basel II Piyasa Disiplini Sağlar mı? Ne Kadar Piyasa Disiplini O kadar Yasal Disiplin", **Active Dergisi**, Eylül-Ekim, 2005.
- Jones, S.G., Spratt, S.; "Will the Proposed New Basel Capital Accord Have a Net Negative Effect On Developing Countries", **Institute Of Development Studies University Of Sussex**, December, 2002.
- Jones, S.G., Segoviano, M., Spratt, S.; "Basel II and Developing Countries: Diversification and Portfolio Effects, **Institute Of Development Studies University Of Sussex** ,December, 2002.
- Kenan, Yusuf ; "Basel Geri Adım Attı", **Activeline Dergisi**, Ağustos, 2001.
- Reisen, Helmut ; "Will Basel II Contribute To Convergence In International Capital Flows", **29th Economics Conference**, Vienna, 2001.
- Tuncer, Ebru; "Basel II Sadece Yeni Bir Sermaye Yeterlilik Oranı Hesap-lama Yöntemi Değildir", **Active Dergisi**, Mart-Nisan, 2005.

Yılmaz, M.Kemal ve Ali Küçükçolak ; "Basel-II Uygulamalarının Kobi'lere Etkileri ve İMKB Şirketlerinde Bu Açıdan Değerlendirilmesi", **5. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi**, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, 15-17 Haziran, 2006.

<http://www.bddk.org.tr/turkce/basel/basel.htm> (10.10.2006)

<http://www.bis.org>, (20.10.2006)

<http://www.bis.org/bcbs/history.htm> (10.10.2006)

<http://www.capital.com.tr>